

Transformace systému péče o ohrožené děti

Základním nedostatkem práce s ohroženými dětmi a rodinami v České republice je její roztržičnost. Vůbec poprvé se podařilo nalézt mezirezortní shodu a společnou vůli ke změně nevyhovujícího systému. Ministerstvo práce a sociálních věcí, ve spolupráci s ministerstvy školství, mládeže a tělovýchovy, zdravotnictví, vnitra a spravedlnosti, zpracovalo návrh transformace systému péče o ohrožené děti. Podíleli se na něm také zástupci samosprávy, nestátního sektoru a zahraniční experti.

Aktivita jednotlivých resortů nejsou zatím nijak koordinovány, což z pohledu dítěte někdy znamená nedostatečně rychlé a nekompetentní rozhodování o nejlepší formě péče. Dítě tak může „uvíznout“ v pečujícím systému například proto, že není včas zajištěn jeho návrat do rodiny nebo vyhledání rodiny náhradní. Přestože existují dílčí snahy o sjednocení a zkvalitnění práce s ohroženými dětmi, stále jsou omezovány hranicemi jednotlivých resortů. Pokud má být každému ohroženému dítěti zajištěna odpovídající péče, je třeba sjednotit její metodické, personální, finanční a legislativní podmínky. Cílem transformace je zvýšení kvality práce s ohroženými dětmi tak, aby byla zachována a rozvíjena jejich základní práva. Na úrovni každého kraje bude vybudována síť služeb (přesahující vymezení sociálních služeb), která kvalitativně i kvantitativně pokryje potřeby ohrožených dětí a rodin v regionu. Důraz bude kladen na rozvoj preventivních, ambulantních a terénních služeb, neboť čím dříve je ohrožení rodiny řešeno, tím menší je pravděpodobnost umístění dítěte do ústavní péče. Svým rozsahem musí být síť služeb dostupná pro potřeby ohrožených dětí a rodin tak, aby nebyly nuceny opouštět svůj region a nedocházelo k dělení rodin (například při umístění dítěte do ústavu v jiném kraji).

Základním prostředkem sjednocení péče o ohrožené děti a rodiny jsou standardy kvality práce s ohroženým dítětem a rodinou. Tyto standardy budou závazné pro všechny pracovníky, podílející se na péči o ohrožené děti, bez ohledu na resortní příslušnost. Standardy vymezí pravidla práce s dítětem a rodinou v různých případech ohrožení, pravidla vzájemné spolupráce pracovníků v pomáhajícím procesu, pravidla zapojení dítěte do rozhodování o vlastním životě a základní etický kodex práce s dítětem a rodinou. Práce s ohroženými dětmi a rodinami bude posílena personálně – jak z hlediska počtu pracovníků, tak z hlediska jejich kvalifikace. Bude zaveden společný program celoživotního vzdělávání poskytující jednotný základ vzdělání pro všechny pracovníky s ohroženými dětmi bez ohledu na resort. Sjednoceno bude také řízení práce s ohroženými dětmi. Současný systém řízení kombinuje vlivy několika

resortů, státní správy a samosprávy, a stát jako garant kvality práce s ohroženým dítětem a rodinou tak není schopen tuto kvalitu zajistit ani kontrolovat. Financování péče o ohrožené děti bude navázáno na skutečné potřeby klientů, nikoliv na stávající strukturu služeb. Principem změny financování je širší podpora preventivních aktivit a postupné omezování prostředků na represivní formy péče.

Transformaci bude předcházet analýza současného systému péče o ohrožené děti, neboť v České republice neexistuje komplexní přehled o věcném, personálním, finančním a legislativním zajištění práce s ohroženými dětmi. Analýza bude zpracována v co nejkratším horizontu a na základě zjištěných údajů budou dále konkretizovány jednotlivé aktivity transformace. Ta bude koordinována a metodicky zajištěna Ministerstvem práce a sociálních věcí ve spolupráci s dalšími resorty. Celý proces bude provázen širokou informační kampaní určenou pro laickou i odbornou veřejnost. Finanční zajištění transformace bude zpočátku obnášet zvýšené náklady, z dlouhodobého hlediska potom převáží úspora oproti současnému, neefektivnímu systému, protože budou využívány převážně „levné“ formy péče (terénní a ambulantní).

+ dobrovolný úkol ☺: Jednou či více větami vyjádřit váš názor, zda a v jaké míře tato reforma byla realizována v praxi či zda přetrvávají stále stejné problémy?